

سەرقۇز زاكۇن، زىندىگى خۇبابۇنە

مأمۇد پانسە لىنگرۇدى

هه رۆز زاكۆن، زیندگی خۆبایونه

مأمۆد پاننده لنگرۆدی شروئن

(سۆته چاپ بۆئۆ کتابۆن)

هه رۆز زاكۆن، زیندگی خۆبابۆنه؛ مأمۆد پانده لنگرۆدی شروُن

(سۆ ته چاپ بۆیۆ كتاپۆن)

پانده لنگرۆدی، مأمۆد (۱۵۷۲-۱۵۰۵ دلمی)

نشر: v6rg.com

تاپ و ویراش: دیمه‌مج

جلد: علیرضا فرهمند

أول نشر: ۱۵۹۷ دلمی، ۶۶ ص.

ای کتاب شائر َاق شروُنه گه خۆدش چن دهه پیش اوشوُن-ه نوار کاست َسه ضبطأگۆده نا کتاب َ مئن چاپ
بۆده هادا بیرۆن. پس أمه ای کتاب َسه هیچ حققی ندأنیم و ای کتاب مججانی پخشأبنه تا شائر َ خۆندش وؤت
أجی ویشته دییچه.

تماس: nobodyvrg@gmail.com

فهرست

۷	ورگ ~ پیشاشوگب
۹	دیمه‌مج ~ پیشاشوگب
۱۱	ترانه‌های گیلکی
۱۷	نه شو بوشوم روخونه
۴۳	لیلہ کتو

v6rg.com

ورگ ۽ پيشاشوگب

بنويشته بيم کي اي جرگه ڪتابون «قراره اُمئه بنه دار ادييات-ه بنئه اُمئه امانين نتاج ۽ پيش»؛ وختي مامولي مظفري شروُن (اُفتؤ-ه وَا اي ملك زنده بدأريم) بيرين بما اين-ه بؤتيم وُ اَلنى اي جرگه دؤوؤم ڪتاب شيمه دس فارسه. دؤنم اولي تا دؤوؤمي ختلي زمت لاب دڪته ولي شمه راني قبول بڪونين او پيشاشوگب ۽ جي کي سيا ڪؤرؤنا سالون ۽ من بنويشته بؤيو تا اي سياتر سالون ۽ من اُن پؤر پؤر ۽ غم وُ زرخ ۽ زيويشه اُمئه مردؤم ئه؛ ڪؤ كار راحت پيش شنه کي اُمئه كار بؤشؤن! بسچي کي ايشؤن-ه نخأ بهانه گؤدن؛ خأ كار گؤدن. ايشؤن اُن اين وُاسي بنويشتم کي اُمئه خؤندنڪس بؤدؤنه جؤنڪنش ڪأدريم کي اُمئه ورخه دؤر اُن بؤيون، دؤرؤ نبؤن.

اي ڪتاب شمه-ره تقديم تا شاد نڪ رؤز کي مدرسان ۽ من شأس گيلڪي امؤتن، اي ڪتابون بؤيون اُمئه زبون امؤجؤن ۽ سرپس وُ امكانات. پيل پيله واز نؤڪؤنيم ولي پيله پيله ارزؤ دره اُمئه دليل ۽ من. شاد او رؤز تا دننه بيم ولي ايشؤن مؤنه فرده زاڪؤن ئه.

اين اُن بؤگؤم کي شاد وُپؤرسين چره فارسي ترجمه اي ڪتاب ۽ من دننه؛ خأ گؤتن کي اُمئه سياست اي جرگه ڪتابون ۽ سه اينه کي گيلڪي وؤت بي ڪشؤن ۽ چؤ گيلڪي امؤج ۽ پيش نؤمؤد بدأره وُ بؤخؤنده بؤيون؛ نا ايتؤ کي اي رؤزؤن دابه کي اُمئه شائرون خؤشؤن ۽ زبون وُ شؤر ۽ مردن ۽ حؤڪم-ه، فارسي ترجمه همرا اعلام ڪؤنن وُ خؤشؤن ۽ اي كار ۽ همرا گؤته درن کي تا فارسي هننا، چره گيلڪي!
امه اُمئه ادييات-ه ايتؤ پيراسته مننيم؛ هين وُاسي اين شمه، اين اُن اُمئه خلق ۽ تاريخ وؤت.

ورگ، لاجؤن، ۱۵۹۶ اسفندار ما

v6rg.com

دیمه مجّ پيشاشوگب

أ مجموعاً در واقع پيله پانده لنگرودي سه ته كيتابّ ايدغام ايسه؛ نه شوّ بوشوم روخونه و ليله كو، كي سالّ ۱۳۵۸ چاپا بوسه بود؛ «نه شوّ بوشوم روخونه» منظومه-أ، شاعير سالّ ۱۳۳۸ بينويشته نو «ليله كو» منظومه-أ ۱۳۴۷؛ سالّ ۱۳۵۷ أم اوشان صؤتي فالان-ه خو صدا جا ضبطأ گوده. أ منظومه أن مکتوبأ گودن ره، أشعار صؤتي فالان-ه مبنا قرار بدأمه؛ پانده گبان و توضيحات و لوغتنامه أن أم عاناً بأردمه. جؤز أ دو ته گيلكي منظومه، پانده جا پؤنزا ته گيلكي دوپتي ني بمانسته كي سالّ ۱۳۳۶ «ترانه های گيلكي» كوچه كيتابّ من مؤنتشيرأ بود. او كيتابّ من ۴۴ ته گيلكي دوپتي، فارسي واگردانّ أرا، دوپو كي ۱۵ ته پانده شين، ۱۴ ته ناصر فرهاديانّ شين و ۱۵ ته أم شهدي لنگرودي شين بو. پانده لنگرودي پؤنزا ته دوپتي و او كيتابنكّ پيشاشوگب أم، كي پانده بينويشته، أ مجموعاً من بأردمه. الأني أ سه ته كتاب ايچيگا، تازه ويرايش و تازه نيگارشّ أمرأ، أ كيتابّ من جمعأ بؤكد.

تصميم بيگيتيم كه پانده فارسي ترجمه أن-ه أمي مجموعاً من ناريم؛ چؤن فيكير كونيمي أنكي فارسي واگردان، گيلكي شعرّ ورجه نأهأبي، مؤخاطب-ه تنبل بار أره و ونأه كي گيلكي متنّ أرا بقانده درگير بيه. اگر او زمات أمي شاعيران خوشانّ شعران-ه فارسي ترجمه جا نشر دأدي، لا بود خو ايقتضا-ه داشتني. ولي ايمروزّ رؤز ايته عالم منبع نأهأه، چي مجازي و چي فيزيكي، كي شا اوشان-ه روجوع گودن و نامانوسان و نامفهؤمان-ه در أردن. ضيمنّ أنكي پانده لوغتنامه أن أم أ كيتابّ من بأرديمي كه شا ايستفاده گودن.

۱۵۹۴ّ أول ما بيستوم

دیمه مجّ؛ سنگر

v6rg.com

گردن ادعای ما شکسته است

زیرا این مجموعه نه یک «تک‌خال» بجاست که «رو» کنیم، نه ورق‌پاره‌های زرین چشم زخم که به بازوان دردمند بسته شود! گذشتگان باذوق و معاصران پرشوق این سرزمین بسیارند که با لهجه‌های مادری بیان احساس کرده‌اند.

ولی با آنکه ترانه‌های محلی از روزگاران پیش در زاد و بوم ما سروده می‌شده، بدبختانه یا گویندگان‌شان گمنامند و یا بر اثر گذشت زمان بسیاری از آنان در بوتۀ فراموشی مانده. و آنچه که برای گریز از غمها، از اعماق دل‌های بازماندگان و مشتاقان برمی‌خیزد، اصیل نیست.

در این گیر و دار، ما نیز کاری کرده‌ایم. با آنکه در اصالت لفظ و هماهنگی اندیشه‌ها نکوشیده‌ایم، گفته‌های ما خالی از رقت عالیترین احساسات بشری نیست. ما کلنگ اول این ساختمان را بر دشت وسیع زندگی با عمیقترین آرزوها می‌کوییم. باشد که آیندگان وارسته‌ما (که بی‌شک مجال بیشتر و حال خوشتری دارند) با توجه به رقیقترین عواطف انسانی مردم زمان خویش، این بنا را استوار سازند. امید ما در آن است که مردم زادگاه ما این مجموعه کوچک را بعنوان نشانه بزرگترین احترام به آنها، بپذیرند.

تهران، مهر ماه ۱۳۳۶، محمود پاینده

شىمئبە بىشكسە زاكۇن مي سىنە
شىمئە را بە بزأ مي پان-ە يىنە
اگر مي سر بشقون، مي «سر» نشقونە
كي مي ديل با اي گوزگون دانە كينه

شبۇن تا را ميۇن وامۇندنم مق
هق آوازۇن-ە هاندئە خۇندنم مق
شۇنم، دۇنم، زئىم، گىنم، خۇدانا!
سگ سۆزىن بوخۇردە-أ مۇندنم مق

شب مهتابي چمخاله خۇبە
شراب كۇنئە هفت ساله خۇبە
لليكدارۇن بۇن مست و غزلخۇن
همە ديمۇن مثال لاله خۇبە

هوا ايمروز خيلي سرده زاكۇن!
أمئە ديم ميشل كاربه زرده زاكۇن!
همە دۇنن دىرختۇن تىتە كۇنن
اگر فرده ورق برگرده زاكۇن!

نأ از مسجد بيدئم باري نأ از در
نأ از بارؤن وفاداري نأ از غر
شرق خسر-ه أگر تقو خلق بؤدي
خؤداوندا بكون مي آخر-ه خسر!

أمؤن از دست ناپاكون اي شأر
كي جاي شير دئنن آدم-ه زار
ديلي خانم كي تا مقو زينده ايسم
ببتون با جمع اي نامردؤمؤن قأر

مأ ناد بؤمأ كنار تؤسه دارؤن
كه وارس چي كه چي كه آب وارؤن
أمقو جؤكه بزا آواز خؤنديم
كه: «خوش باشين هميشه رهگؤزارؤن!»

مي جؤن ائره، مي ديل اؤره أسيره
نؤتؤنه بي شؤمؤ آروم بگيره
عزيرؤن! سخته اي سال قو زمؤنه
جمائين نؤگؤارين مي ديل بميره

بؤلؤشدارؤن بؤلؤش بآردن دؤباره
أمئه كؤچه فقروش بآردن دؤباره
بيه لأكؤي! تي لب رنگ بؤلؤشه
كي زاكون مأ به جؤش بآردن دؤباره

كۆچي زاكۇن أمئە درد-ه چه دۇنين؟!
شۆمۆ دردؑ جوؤنمرد-ه چه دۇنين؟!
دېلي دانين بدقنؑ غقوصه؛ أمما
أمئە ديمؤن همه زرده، چه دۇنين!؟

أمئە راشي-ئە سڪۇن بىتن دۇبارە
اوشۇن ھارن، أمقۇ بي دازقۇ دارە
جمايين همسانەان! بعد از أمئە جۇن
سڪۇن كۇنن شمه-ره أم پاره پاره

أمئە جا گۆشە دۇستاقە ھاندئە
أمئە نۇن مۆچچيؑ شلاقە ھاندئە
اگر اي بار أمئە دۇشمن نميره
أمئە سر لابقؑ تۇخماقە ھاندئە

ھوا تاريك و راشي عانؑ گۆرە
أمئە پا خستە از اي رايؑ دۆرە
اگر مردقۇم أمئە بال-ه نكيرن
أمئە جۇن طۇعمە گۆرگؑ شرۆرە

گاليش لاكۇي! تي تۆمؤن خيلي تنگە!
تي ديم ميشلؑ انارؑ گۆل قشنگە!
سرؑ كۆھۇن شۆني بيبا كى سرما
نتركۇنە تي دۆ تە بادرنگ-ه!

بيجارکارون بومان با ورزه ايمروز
به جنگ واشهاي هرزه ايمروز
چي خوب ايسه اگر بارن نه جايي
بنای ظاليمون-ه لزه ايمروز

نثار راه خونین همشهری و همزبان شهیدم
دکتر محمد (نادر) صفری لنگرودی

به شؤ بؤشؤم رؤخؤنه

زندگینامه دکتر محمد (نادر) صفری لنگرودی

نادر در هیاهوی هراس‌انگیز نخستین روزهای جنگ جهانی دوم، مهر ۱۳۲۰، در لنگرود دیده به دنیا گشود. اولین بار او را به همراه پدر ریاضیدانش، غلامحسن صفری، رئیس فرهنگ و دبیر دبیرستانهای زادگاهمان، در بازیگاه دبیرستان «داریوش» دیدم و... در آن زمان چه کسی می‌دانست که روزگار چه بازی خواهد کرد و نادر کدام بزرگمرد حماسه‌آفرین خواهد شد؟!

در ۱۳۲۹ به همراه خانواده به ترک زادگاه سرسبز و زندگی پرور ناگزیر شد. دوره دبیرستان را در «هدف» تهران گذراند و از دانشگاه تهران نیز لیسانسه شیمی شد و پس از سه سال همکاری با شرکت نفت و گذراندن «سپاهیگری» به انگلستان رفت و در رشته شیمی آلی با درجه عالی دکترا گرفت و در بهمن ۱۳۵۳ به ایران بازگشت تا بازیگر نقش تاریخی و انسانی خویش باشد.

کودتای وحشیانه و بی‌انتظار ۲۸ مرداد ۳۲، رشته‌های پیوند میان آدمها و آبادیها را برید؛ ساواک، این اژدهای هفت‌سر، پا گرفت و پنجه در رگ و پوست آزادگان از زادگاه گریخته کشید. پیوندگان خسته‌گام، کم‌کم از پای نشستند و دم فرو بستند و نوخاستگان دل به توفان بلا داده، در گروه‌های پیدا و پنهان، چون چشمه‌های نور و ایمان به راه افتادند و... این آیین دیرین رزمندگان راه آزادی است که اگر این یک بنشیند، آن یک برخیزد و با اژدهای ستم بستیزد. نادر نیز چون دیگر مجاهدان و فداییان راه خلق، با دلی سرشار از ایمان به ایران آمد و پس از چندگاهی، شهریور ۵۴، اسیر ساواک شد. مادرش در اعلام جرم علیه ساواک می‌نویسد: «مجاهد شهید، محمد (نادر) صفری لنگرودی، در نیمه‌شب ۱۷ شهریور ۵۴ توسط مأموران ساواک دستگیر شد و پس از یک سال شکنجه، ظاهراً به اتهام ارتباط با قتل ۳ مستشار نظامی آمریکایی، همراه مبارز شهید «اعظم روحی آهنگران» اعدام شد.»

خبر تیرباران نادر، در پگاه ۸ شهریور ۵۵، چون کوهی از اندوه بر دل‌های یاران و آشنایان سنگینی کرد و در پی آن، سیل ناسزا و نفرت به سوی شاه دیوسیرت و دیگر مزدوران امپریالیسم سرازیر گردید.

دستگاه اهریمنی ساواک، پیکر این مجاهد خونین کفن راه آزادی را دزدانه به خاک سپرد و مانع برگزاری آیین خاکسپاری و هرگونه برپایی مجلس سوگواری شد. مادر در سوگ پسر دلاور و دریادل، دیده دریا کرد و پدر خون دل خورد و ۶ ماه بعد «دق مرگ» شد!

این مجموعه شعر، به گویش مادری من و نادر، فریاد خشم در گلو پیچیده روزگار جوانی این گیله‌مرد صاحب‌درد، کمترین چیزی است که به نشانه عمیقترین احترام، نثار غبار راه این همزیان و همشهری مجاهد می‌کنم که دلی به گستردگی دریای «چمنخاله» و ایمانی به استواری «لیلکه‌کوه» داشت و همه را در راه سرافرازی ایران و خلقهای دردمند آن گذاشت.

یاد این آلاله غریب و به خون خفته دیار ما، در کنار همه لاله‌های دشت خونین تاریخ، در همه بهاران گرامی باد.

بهار ۱۳۵۸

محمود پاینده لنگرودی

«به شؤ بؤشؤم رؤخؤنه»

پانده تۇضيح: «به شؤ بؤشؤم رؤخؤنه، شعر گيلكى از محمود پاينده لنگرودى، ۱۳۳۸
نثار غبار راه همشهرى و همزيانم، دكتور نادر صفري لنگرودى
به شؤ بؤشؤم رؤخؤنه با صدای محمود پاينده لنگرودى، ۱۳۵۷» (اثره بشتؤبين)

به شؤ بؤشؤم رؤخؤنه
بيدئم آؤ تيته كؤنه
تيته نبؤ، غؤصصه بق
زندگي جي خسسه بق
غؤصصه گؤنم، غم گؤنم
هرچي گؤنم كم گؤنم
هر دؤ هالنگ كه را شؤ
اين ~ ژوير هوا شؤ
تيته كي گؤد، خقو غم و غؤصصه جي سؤت
خقو درد ~ ديل-ه همه جا نيشت و گؤت:
«مي سرگؤذشت-ه ندانه آدمي
هرگي نؤبؤم شيمئه مئسؤن دمدمي
ما ناد دؤبؤ، حالي به حالي نؤبؤم
شيمئه مئسؤن هر آب-ئه سالي نؤبؤم
مي تسك ~ ديل كي جؤش گؤد
بيجاركارؤن-ه خقوش گؤد
هركس ~ ديل هرچي وئس
هاندئه اما مي جي خئس
ميكالزنؤن تام بؤرأ
لؤله آن-ه پا بؤن فرأ
سالپا كه (۱) ور تا خؤدي آلؤغ فك-ه (۲)
پا كه گيتن دئن خقوشؤن ~ آؤتك-ه
چمخاله (۳) بيرونخؤسي مؤقع كي بؤ
بيدئى غقورؤبؤن-ه دهانه چي بؤ؟

هرکه ويگيت خق نار-ه
 خق خاخوړ و برار-ه
 سبزه آن سر زان خوږه گردکله
 شوچره بوردن ديگ سرد پله
 تا ناد دره او دوره چارشمبه شب؟
 قيامت يا-ا دينه شاس دربال؟
 هرچي کي با هم گوتين
 راست بق ولي کم گوتين
 وقتي که بازي گودين
 زبون درازي گودين
 راسسته زا کون، هاندئه شومق خوندين؟
 با او زمونه زا کون-ه مؤندين؟
 نا، خاموشا بون همه
 چشم و گوشا بون همه
 نه پره به او دموردن
 نه پاره ديگه بموردن
 اي خونه، او خونه
 هرکي بوشو خق خونه!
 روخونه تا بفامسه
 بيدئه اتره هوا پسه
 دومرته تيته بوده
 خق ديل عوقده-ا ووده
 بؤته: «اي گب چندي خوږه
 مهين هوا همش صوبه
 هرچي زمونه گردنه
 دوره نه جور و گردنه
 دارکوب اگر ويى خونه
 سيته ويسين فک چاکونه
 هيتو کي بولبولون شونن
 کولکافيسون شادا بونن

مق نام کي چشم وؤدم
هرجا کي خويي بؤدم
هر أسسؤنه-أ کي چؤدم
خو چشم-ه گألي (۴) دؤدم
او وقت جوؤن بؤم ما نيدئى
سلّ روؤن بؤم ما نيدئى
ألؤن بيدئى بخؤشتهأم
مارّ مئسؤن دخؤشتهأم
خؤررؤبگيت زمؤنه

خؤرده دره مي جؤن-ه
گؤنن کي پؤردرد بؤنه پؤرچکن
مي ديل پؤره، وانبؤنه مي دهن»
مق داد برأم: «رؤخؤنه!
هاندي نكؤن گؤرؤنه
به كار دگن تي عقل-ه
بدأر بگؤم اي نقل-ه:
«-عمهأى عمهأى؟! (۵)
+جؤنّ عمهأى?!
-كؤ شوؤري?!
+پمبه رسي!

-تؤ جبر بيه، مق برسي!»
بدأر بگؤم مي سرگؤذشت أم تئبه
تي چشم-ه واكؤن، نكي كالّ گبه
بعدّ هزار نذرؤ نياز
دؤعا هاگير، بؤخؤن نماز
تا صؤبّ دم بؤقعأ بخؤس
صندوق خؤنه-أ رشته دبؤس
ه داد دؤخؤن ميمبرؤن-ه
خؤداؤ پغمبرؤن-ه
به عشقّ هفتادؤ دؤ تن
نؤنّ تميجؤن دؤ سؤ من

دۆشۈره (۶) ۋ دۆدە (۷) ھاڭير
 دريا جي گل گۆدە ھاڭير
 كال ~ شير ~ ماديۇن بۆخۇر
 زيره ۋ باديۇن بۆخۇر
 خضر ~ ويسين رۆزه بدار
 گرە بکۆن فنارفنار
 بە رۆز ما ۋينتە آخۇدا
 مي مار ~ دامن تۇادا
 بعد از خيار ۋ خرپزه
 چفتول خيار بۆما مزە
 ھيتۇ کہ کيۆن ببيشتم
 بلستم ۋ ببيشتم
 خالي دس ۋ لليک دار؟
 پيتار ۋ خۆک ~ خونسار؟
 نأ پئر مي چشم-ه ۋۇدە
 نأ مار مي درد-ه چۇدە
 ھرتە بە جۆر ما چک زأ
 زنده کۆلي-تە نمک زأ
 نتە بکأشته بي آۋ
 نتە ببأفته بي تۇ
 ھرکە بە فکر ~ خيشه
 کۆسە بە فکر ~ ريشه
 دۆرۇغگۆ لال بميره
 گۆنن مي پئر خۇجيره
 بە بار شۆنە مق سر-ه
 بە بار نانە چۆ سر-ه
 گاهي خۇنە ھاليسه
 گاه ندأنه ۋاليسه
 کچل کچل مدينه
 ھرکە خق صرف-ه اينه

او وقت کي متو ناز گؤدم
خرپوشت و خرباز (۸) گؤدم
جؤ جؤ بک منه (۹)
هرکه نؤکؤنه زنه!

مي پئر بؤخوردده چيسته
بنته به گيل بنيشته
أسب-ه هادأ، خر هانته
أز شادي پيرانتته
زربانؤكأى (۱۰) خأس بيؤن
نؤبؤ، بؤبؤ تون به تون
ولي گؤنن قديمئن

خؤجيرگب و خؤجيرچئن
دربا آگر بخؤشه
أؤ دره تآ بكتؤشه
أگه اون أم بي ديگرؤن ~ مؤسؤن
أشرفي خأس بداره تا براسؤن
ولي نه جؤر مرض دأشت
خؤ همرا هم غرض دأشت
شؤتؤره-ه بؤتن چئه تي گردن كجه؟
بؤته كه بنين مي كؤ راسسه رجه!؟

وقتي کي موقيلله بؤبؤم
بواش بواش محلله شؤم
أشتالؤتشك بازي (۱۱) گؤدم
بؤردم و مي فشك دگؤدم
خسته کي بؤم وگردسم
درچيک ~ جير فگردسم
پاييز ~ أفتؤ دؤتؤئس هئرره لب
پير ~ زناكؤن خؤبه زان كأل ~ گب
اونته خؤرد آؤكؤتؤس (۱۲)
اي نته گؤد خؤشك ~ خؤس

نيشتن ۋ ھرجا جي به تيڪڪه ويتن
 گاهي گلف مي پٿر ۾ پاڇه ام گيتن:
 «خودابدأشت جوون کي بو
 مثقال ۾ زعفران کي بو
 دوتنه نويون اين ۾ ننه نيمتنه
 پيش دڪته فوري اين ۾ پيلننه
 خق غبغب-ه بادوده
 خق نوو-ا دامادوده
 به ما دو ما، به سال دو سال
 دتر دڪت تا كلاچال
 دتر چي بو؟ ننگ و بلا!
 پسر چي بو؟ خاك ۾ طلا!
 اون ام خق بوڪ-ه دنابو
 ريش اگه بي تاشته نابو
 ده خق زناڪ لاکو چئه
 زرتي خق بار-ه فيچئه
 زاكون ۾ همرا قار گود
 چالوس ۾ را فرار گود
 خونه خراب دتر كاشت
 ريڪه ان ۾ آرزو-و داشت!»
 كفتال زناكون کي گودن بگ مگو
 خونه نگو، زنونه حميمم بگو!
 مونام کي جا خوش گودم
 زيريزي کي گوش گودم
 مي عموزن بهو گوت:
 «ويريس بشو، پيلنه گوت (۱۳)!»
 مي مار اگرچه پيره
 خونه ميون اسيره
 ولي از او زمونه
 هميشه گيت بهونه

هرچي کي بدبختي کشته مرد دس
مي سر تلافی گود و مي جئون و وس
حريف نپو پير خره-
گيت پالون هاندي شره!
وقتي ئم که سردماغ بق
خوجيرگيش «اولاغ» بق!
سماوار ور کي نيشت
ايشاره زا ما که: «هيشت»!
هرکس کي نافرمونه
فلک اون درمونه!»

ماهي مؤسؤن حقو زور-ه دئه، دربا شو
تؤخم حقو تؤخم-ه شونه؛ اون کي-ئه واشؤ؟
اون پيلوته، مقو کؤچيک
مقو بي رمق، اون دچيک
جاني که شير بسه
شال چيکاره ايسسه؟
او بخت-ه گه خليل دانه
کيون دؤسسسه زييل دانه!
هيتؤ خاسيم پرنگيريم
زاک زا کؤن-ه ورنگيريم
عاشق بييم، نار بدأريم
لاک لاکؤن-ه کار بدأريم
زن بدأريم، نا زين و نا تکلتنو
آهو بييم، رم بکؤنيم کؤ به کؤ
آشتي بييم، فار بييم
پئر بييم، مار بييم
خبر بدان که جنگ بؤيؤ
دؤنا سبا و تنگ بؤيؤ
بؤرؤن برا بؤز مؤسؤن
کؤلؤشکأچئن پير و جوؤن

تا نته بۇمب بتركسه
 هرته نه جا-ا فتركسه
 اُونمك و زنده كۆلي؟
 مناره و تنگ گۆلي؟
 هرکه نه جا درشؤ به تاخت
 سك خق صاحاب-ه نشناخت
 هرکه نه دس خق فشك-ه داشت
 با او نته خق آشك-ه داشت
 پا او طرف، دس اي طرف
 شل او سؤلاخ، لس اي طرف
 شهر بۆيؤ دشت عزا
 هرکه خق جؤن-ه چيك بزا
 نأ سر بؤمأ گرم پلأ
 نأ جيم دبو سرد كله-أ
 زأك به فرار، بي پئرو مآر
 پئر نه طرف، پا به فرار
 خؤدا كسي-ئه مآر نكؤنه
 مآر-ه عزادار نكؤنه
 مآرؤن ديل به زاكؤنه
 زاكؤن ديل به خاكؤنه
 الهي جنگ نؤم فكئه
 جنگئن جؤن وبا دكئه
 هيچ مآر ديل داغ نؤمؤنه
 هيشكه اي نؤحه-أ نؤخؤنه:
 «هرکه مي آهؤ-ؤ كؤشنه
 راست بالي واخؤشنه» (۱۴)
 جنگ فكال فيچين بۆيؤ
 وقت فتار فيسين بۆيؤ
 نه كؤگه به نؤغؤن بۆيؤ
 پله بۆيؤ، روعؤن بۆيؤ

ڪل چي خانہ؟ دؤ خال ~ مؤ!
 ڪور چي خانہ؟ دؤ چشم ~ سو!
 ھيتو ڪي برفون آوابون
 ڪور ~ موشون پيداوابون
 بومان بوبون بواش بواش
 گند ~ واشون داخل ~ واش
 بيبسسہ سير فوري بوشو
 داخل ~ ميوہ جات بويو
 بهو بيوتہ خرزہ
 شالون ئبہ بوما مزہ
 فيت فيتادان کنارموجون
 گيج گيلي دان ميونخوسون
 شال-ه گوتن: «بوروج! بودو!»
 سگ-ه گوتن: «بگير! بولو!»
 سياگمچ گوت گه: «توئہ
 چندي ايسہ سيا توئہ!»
 بوزخاھ شيشہ (۱۵) ام ڪي ببون نفت ~ جا
 يقين بدار گدام خانہ ھفتہ جا
 موزده-ا به خو حال ڪي بنن
 رينه به خو طاق ~ ڪفن
 اوشون گوتن ڪه: «گو سياي»
 ايشون گوتن گه: «شو سياي»
 اوشون گوتن: «دوز حاضيره»
 ايشون گوتن: «بوز حاضيره»
 تا ڪم ڪمي داد ويري ساء
 شومال ~ جي باد ويري ساء
 گيلون زمين جوونابو
 مردوم ~ چشم و گوش وابو
 او وقت ڪه قبله دار (۱۶) بکت
 مردوم ~ گوش اي گب دکت:

«بار-ه کي ماديؤن بئنه
 گۆز-ه چره کۆرره زئنه؟
 چره نه دسته بكارن
 صۆب تا غۆرۆب أشک بوارن
 أگر خانن آؤ بۆخۆرن
 با حرف َ أرباب بۆخۆرن؟
 نه دسسه تا کي بدۆشن
 مردۆم َ خۆن-ه فۆدۆشن
 خۆب بۆخۆرن، خۆب دکۆنن
 خۆب بخۆسن، خۆب بکۆنن؟
 دئه اق زمؤنه وگرس
 اق قواله-أ گاو بچرس
 زمؤن بده، زمين بده
 أرباب َ رسم و دين بده
 آدمي وان بنده نبؤن
 أگر ببؤن زنده نبؤن
 نه نخۆ، دۆ نخۆ
 هرکه به خۇئه خۆ»
 کۆ به کۆ نرسنه
 آدم به آدم رسنه
 وقتي اي پيچ پيچ دکته
 خلسن َ قاب دۆز بکته
 تازه بۆيؤن کۆنه گبؤن
 کۆتاوايؤن دراز شؤؤن
 شاغۆز يابه ان (۱۷) زنده بۆيؤن
 دريابؤا کۆنده بۆيؤن
 کۆتۆس بۆنه (۱۸) و سياتالي (۱۹)
 با هم بۆيؤن بال به بالي
 هرچي که ويشتر فيويتن
 همدیگر-ه دۆست ويگيتن

خاش ۽ جئون دؤزدؤزكي
با هم بؤيؤن دس بهكي
خؤشؤن ۽ قش-ه دكشئن
خؤ جؤن ۽ جي دس بكشئن
ايشؤن ۽ گب، ببيج بسؤج
مؤرد آدم ۽ سر ۽ سؤبؤج
فلاسؤت ۽ مؤسؤن سؤتن
ژيوير كشئن، هر جا گؤتن:
«دئه نخانيم هر كه برس
ساس و سؤبؤل و گؤمگس
خر ۽ ويسين خاش فؤكؤنن
سگ ۽ ويسين واش دكؤنن»
سرجوؤني هزار چم و خم دانه
جوؤن ۽ ديل هرچي-ئه كي بنه، خانه
او وقت مؤ نام جوؤن بؤم
عاشق ۽ اي گؤن بؤم
گل كي نبؤم وارؤن ۽ جي بترسم
شل كي نبؤم دارؤن ۽ جي بترسم
جوؤن ۽ تازه بؤلؤغ
به تيككه آتش فؤلؤغ
مي عقل-ه كس كستم
مي زيندگي-ئه دستم
بلتم و ببيشتم
مردؤم ۽ ور بنيشتم
مردؤم ۽ پا، خؤن دمير
مردؤم ۽ ديل، خؤدي شير
مردؤم ۽ خؤنه، تاريك
مردؤم ۽ راشي، باريك
بؤشؤم بؤشؤم در بزأم
كش كنار-ه سر بزأم

لاک لاکون-ه ورتتم
 ریکه أن ~ بال-ه بتم
 نته ما لوجچي بزأ
 او نته موقچي بزأ
 رخاصي بؤدن لاکون
 خوندگي بؤدن زاکون
 مي چشم و گوش-ه وؤدن
 اوره، ما آدمؤدن
 بؤتن: «ألون دئه مردی
 تی دیل خانه وگردی؟
 ای را سیای، خانی تی پا-ا پس هاکش
 یا خان بیئی، تی جون جي دس بکش»
 ای گب جي موقورا بوم
 تور مۆسؤن فوقورا بوم
 أشک دکت می چشمؤن-ه
 بؤتم این-ه هرکه دؤنه
 سر نه گرش که جیر هانه
 جور نشؤنه به خؤ ننه
 هادأشته-أ کی وادأشته؟
 بمؤته-أ کی بدأشته؟
 موزاک نیتم تا بگی: «آی خؤم کینه!
 ایرا نشؤ خؤج علی (۲۰) سک تا گینه»
 لچ بگیرم: «موقورانم
 خؤج و گولابی خانم!»
 ألون که رۆز درازه
 وگرد راشی وازه
 عسی نیه تاسابؤن
 پیری بده کاسابؤن
 موق که نیتم جودازأ
 چره بشؤم جودا را-أ؟

كۆلى، خۇ طالع-أ اينه، صحرا شقونه
 مالا (۲۱)، خۇ زور-ه اينه، دريا شقونه
 هرکه نه رۆز وگرده
 با ايسكالى دگرده
 از هي ألون بؤدوين
 كۆچه ان سر بؤخوين
 أترکه! أترکه (۲۲)!
 مار سينه بترکه!
 بعد نه دؤره دخوسى
 مق داماد ق اون عروسى
 بواش بواش را دكتيم
 هي وپريسام، هي بكتيم
 رۆز اوى ايسام، شؤ انه خوتيم
 زاكون ئبه نقل گوتيم
 كر ويسين نقاره زام
 كور ويسين تعزیه دام
 هر جا كي كاشتيم وائيشأ
 كاري گوديم وؤده نشأ
 خاش جؤنؤن دپرکسن
 ولؤ بؤبؤن، بترکسن
 بفامسن أمئه گب-ه
 أمئه شب-ه، أمئه تب-ه
 نه رۆز كه گرم ق خؤش بو
 بيجار پور از كؤلؤش بو
 كور ق كچل بنيشتن
 خؤ عقلؤن-ه بريشتن
 بؤتن: «ألون دئه وقته
 وگاردنيم اي بخت-ه
 صلاح نيه دئه نيشتن
 نيمخؤرؤن-ه وأچيشتن

اي خۇنە تا اق خۇنە
 ھفت كۆھ و ھفت رۆخۇنە
 كۆھۇن ۋ سر مار درە
 ھمە-أ لليك دار درە
 كۆھ نين، ديودرە أن
 أزا تته دۆل برە أن (۲۳)
 ھر نه دنه رۆخۇنە
 ھيزار تھ دريا-ا خۇنە
 رۆخۇنە أن ۋ اووتتر
 نأى تته آھيني در
 اق در ۋ جير بي صدا
 خۆتھ تته ايژدھا
 آگھ اۆن-ه فوقوسيم
 اۆن ۋ كت-ه دبوسيم
 اق دروازه وابۆنە
 نه باغي پيدا بۆنە
 اۆرھ كه سۆرخ ۋ داغ نأى
 گۆھر ۋ شېچراغ نأى
 آگر اۆن-ه ائھ بآريم
 أفئتۆ ۋر بدآريم
 ھيچي دئھ كم ندآنيم
 نه ذره غم ندآنيم
 زندگي آزاد بۆنە
 ھر كس ۋ ديل شاد بۆنە»
 دۇني كي خر نۆدۆنە
 قسمت ۋ زعفرۆن-ه؟
 پيچھه أك-ه بۆتن كه تي گئۆ درمۆنە
 ھر جا كه رينه، ھۆره خاكا كۆنە!
 ھيتۆ خاسيم را دكيم
 بواش بواش جا دكيم

چپرسۇلاخۇن-ە بهۇ سىك دىكت
 بعضىن~ دىل، بعضىن~ جىرناف بىكت
 نۆتۇسە والابۇن
 مۆردە مۆسۇن كالابۇن
 سىك سىك-ە دۆمبالۇدە
 كۆلى ويسىن را وۇدە!
 شاشىكون ئبە بهۇنە
 ە قاچ~ هىندوۋنە!
 بنىشتن ۇ بۆلۇسن
 خق بۆتەن-ە بۆجۇسن
 كە: «شۇ~ بسە هوا
 خر نشۆنە چراگا»
 كۆلكافىسۇن، بۆلىۋلۇن-ە جا بنان
 نۆدۇمبال~ ەردۆلبە-ا پا بنان
 بۆتىم أمۆ: «كى نأنە؟
 كى اى مۆوال-ە خانە؟
 بدىن أمئە جواب-ە
 خطدمۆجى (۲۴) حىسابە؟
 اى را سىياھ ۇ سرده
 ەركە نأنە، وگرده»
 أمۆ بۆيۇم كس بە كس
 را دىكتىم دس بە دس
 زاكۇن-ە رج بداشتىم
 جىنگلۇن-ە فتاشتىم
 دررەن~ جى درىۋشۇم
 كۆھۇن~ سىرسىر بۆشۇم
 ەر تە كللەملاق
 گۆد ەمە-ا داغ ۇ بىرداغ
 بىكى، وپرىس، بنىشى
 ەيزار ەيزار تە نىك شى

رۆخۇنەن ئام پۇرد بزانم
 پاچىك پاچىك رد بزانم
 چارچىكالى را بۆشۇم
 تا او نۆشۇن جا بۆشۇم
 بعضى به او دمۇردن
 هيچى-ئە نىدئە بمۇردن
 ازائره تا تي يا ور
 خاس برسيم به او در
 بعضى ايتۇ بۇدۇسن
 بعضى اوتۇ بۆتۇسن
 ايۇدها- ا بيدارۇدن
 كار-ه ويتن زارۇدن
 خۆك دىكئنه به لابدۇن؟
 دربا بۆنه نه قابدۇن؟
 ايۇدها شيون كشۇن
 زاكۇن-ه بتنه نشۇن
 خق دۇندۇن-ه بۆسۇسه
 گازاستهآن-ه بۆجۇسه
 زاكۇن ~ را-ا فقۇ بزا
 هرته-أ نه سۇلاخ فزا
 خق ژگله-أ سرادأ
 سنگ-ه ويته گرادأ
 وقتي همه-أ رمادأ
 هاندئە هۇره لمادأ
 ديبه و داد و شلتناق
 أمئە رۆغۇن، أمئە شاغ!
 ملجه أك-ه بۇتن كه: «مناره تي كيۇن»
 بۇته: «نه چيزي بگين آخر بيۇن!»
 نه رۆز زاكۇن، زيندگي خۇبايۇنه
 بهار هانە، لاتۇن ~ سختي شۇنه

وگاردننه كۆل، مزه دانه زاكۆن
 او زيندگي هر كس-ه وانه زاكۆن
 عروس بۆنن لاک لاکۆن
 داماد بۆنن زاك زاكۆن
 ريز ریحونی گرؤن بۆنه دۆمرته
 ميثقال زعفرؤن بۆنه دۆمرته
 زينده بۆنه زيندگي
 خنده بۆنه خؤندگي
 دؤره بهتر هانه
 هر كس ديك سر هانه
 همه به هم دؤست بۆنن
 دؤ جؤن به ك پؤست بۆنن
 خؤرشيد خانم سر زئنه
 رۆز همه جا ير زئنه
 بهار، به غؤصصه خنده
 زئنه خؤ بالمند-ه
 ليله كؤ (۲۵) ديم، لاله ان جي بل گينه
 هر كس خؤ نار ئبه بنفشه چينه
 او رۆز دئه مق بمؤرده ام
 نأجه-أ به گؤر ببؤرده ام
 او رۆز يگار-ه ننم
 شيمئه بهار-ه ننم
 ولي شؤمق بؤمؤنين
 هاچي هين-ه بؤدؤنين
 نه رۆز شيمئه را به مي پا-ا بشكينشن
 مي چپؤرؤن-ه مي جيگر دشكينشن
 هاندئه خؤش و دؤرؤست بؤم
 زاكۆن همرا دؤست بؤم
 آخ جاغله ان! وقتي اي را بنيشتم
 شيمئه ويسين بلتم و بيشتم

شيمئە ويسين بمۆردم
 جۇن گل ~ بۆن بېتۆردم
 شۇ كە آنازە ريكاي
 نقل درازە ريكاي
 چۆنكە تي سر مي درد~ ديل در شتونه
 هممه-أ بگۆم تي حۇصلە سر شتونه
 گرچي گۆنن اي حرف-ه:
 «هركي اينه خو صرف-ه»
 بېرۇن گۆنن اي نقل-ه:
 «هركس ~ سر نه عقله»
 نشأنه زان با تته دس دسكلا
 سرد~ گمچ با سس~ سرد~ پلا؟
 مي گره و غۇصصه مي زاكۇن~ شي ئه
 مي درد~ دل اوشۇن~ دۇرۇن~ شي ئه
 تي جۇن قسم، تي سرگه
 آدمي تۇخم~ مرگه
 أى پېچەك~ فيروزه
 آدم نه رۇز، دق رۇزە
 مي ديل خانە كە مي زاك
 نداره هيچي جي باك
 هميشه در زمۇنه
 خو پئر~ را-ا بۇدۇنه
 مردۆم~ همراً بېۆن
 پئر~ بوشۇ را-ا بشۆن
 دوست بداره زاكۇن-ه
 بار بگيره لاكۇن-ه
 أز اق ميۇن، هرته كە ايسسه جوۇن
 عاشيق بېۆن، زن بېۆره ماه مۆسۇن
 اق شۇ كي دربا بيدئە بي سۇن نيه
 هيشكه خو زاك ئبه هراسۇن نيه

اق شؤ كي مهتاب أنه ابوؤن ~ سر
 پؤل فؤكؤنه حق نمزؤد ~ جؤن ~ سر
 اي سر اق سر ~ ابوؤن
 بكأره ريز ~ ربحؤن
 واكؤنه خؤب حق چشمؤن-ه
 بنه حق دؤر ؤ برؤن-ه
 بيدئه كه راشي تنگه
 همه ديرخت ق سنگه
 مرد ~ مؤسؤن زندگي را-ا واكؤنه
 زنده مؤسؤن زندگؤني-ئه چاكوئه
 نا كه بگؤن: «شلاكون
 تي آرد-ه فشكلاكون!»
 نا كي بگؤن: «تي غؤصسه
 تي پئر ~ كيؤن پييسسه!
 هرکه خره، مق پالؤن
 هرکه دره، مق دالؤن!»
 مي آخري گب اينه
 آدم ~ عاقيل گينه
 ماهي ايسه تازه، بيئي آب ~ جي
 تي چشم-ه واكون، ريکه جؤن، خاب ~ جي
 اي دره-ه واكون، باد بيئي
 اق دره-ه واكون، باد بيئي
 مي بؤته، تا ناد بيئي.

توضیحات:

صفحه ۴: دو مصرع اول از ترانه‌ای قدیمی که با دو مصرع آخر از همان ترانه، در پایان تضمین شده‌است.

۱. سالی‌پاکه: آبادی‌ای در مسیر رود لنگرود
۲. آلوغ‌فک: آبادی- لنگرود به چمخاله، «آشیانه عقاب»
۳. چمخاله: رود پریپچ- دهکده، بندر شمال لنگرود
۴. گالی: گیاه مرداب- وسیله پوشش بام خانه‌ها
۵. عمه‌ای عمه‌ای: بازی «آفتاب مهتاب» تهرانی
۶. دوشوره: دعانوشته- در آب حل کنند، به بیمار دهند
۷. دوده: دعانوشته- در آتش بیمار را دود دهند
۸. خرپوش و خرباز (باز-واز=پردن): جفتک چارکش
۹. جو جو نک منه: بازی قدیمی شرق گیلان
۱۰. زبانتو=گنجبانو=زبونک‌ای: حیوانی شبیه و بزرگتر موش. اگر به پایش نخ بندند و رها کنند، به هر سوراخ رود، در آن گنج باشد
۱۱. آشتالوتشک: هسته هلویازی برای بی‌گردوها!
۱۲. آوکتوتوس: ازگیل نوس و خام+نمک و آب را در خم گذارند؛ پس از مدتی می‌پزد و تا چند ماه بعد ازگیل تازه+گلپر و نمک می‌خورند
۱۳. کوت=سنگدان مرغ- پیله کوت: سنگدان بزرگ، فضول!
۱۴. دو مصرع «هرکه می آهو-ؤ...» تضمین از ترانه‌ای قدیمی
۱۵. بوزخانه شیشه: بیضی (دُمبلان) مشهور به دریا شیشه
۱۶. قبله‌دار: درخت قبله؛ بسیار بلند، کهنسال، بر قلّه لیاکوه. مردم لنگرود رو به سوی آن، به جهت قبله، نماز می‌گزارند
۱۷. شاغوز: از درختان جنگلی / شب‌خُسب=گل ابریشم. زغالش بسیار بد است. پوست تازه آن را به گاو شیرده می‌خوراند و نوعی طناب نیز بافند
۱۸. کوتوس: پیچک رونده جنگلی مفتولی شکل که با آن انواع سبد و آبکش بافند
۱۹. تال: پیچک گل شیپوری
۲۰. خوج‌علی: گلابی‌علی / نظیر زلفعلی، چراغ‌علی
۲۱. مالا: ماهیگیر. مالا بیج‌ماهی=نوعی ماهی برشته
۲۲. اترکه... بچه‌ها در دست چپ تُف می‌کردند و با سینه دست راست در آن تف می‌زدند و نوعی خط و نشان، با نفرین، می‌کشیدند!
۲۳. دؤل‌بره: دؤل=آبگیر، بره=درّه. بالای کوه‌های املش، که سابقه کشتارهای تأدییی خانخانی دارد

۲۴. خطدموچی: خط را لگد کردن=اصطلاح است در «خط-خط بازی»=اکر-دوکر (لی لی)
۲۵. لیلہ کۆ: چشم انداز کوهستانی جنوب لنگرود

اثره: اینجا
بر: در
بل: شعله
بۆرۆج: بگریز
بیجار: برنجار
پئر: پدر
پۆرد: پل
پیتار: مورچه
پیچه: گریه
تأ: ترا
تام: سکوت
تقبه: برای تو
تسک: کم عمق
تۆئه: چرده
تیتته: شکوفه
جۆر: بالا
جاغله: بچه
جی: از
جیر: پایین
چۆ: خوب
چۆدن: ساختن
خاش: استخوان
خۆررۆ: خوره
خۆجیر: خوب
دچیک: چسبنده
درچیک: دریچه
دگن: بینداز
دهانه: مصب
دیم: صورت

راشي : کوچه
ريکه : پسر
زاک : بچه
ژنگله : فرياد
سؤن : آرام
سؤيقوج : شپيش
شر : قسمتي
فلاستوت : هيږم پلو
فؤدؤشتن : مکيدن
فؤلؤغ : قطعه
کؤگه : قبيله
کؤلؤش : کاه
گب : حرف
گلف : گشاد
گيچ گيلي : قلقلک
لؤلله : نبي
مآر : مادر
مليجه : گنجشک
مؤسؤن : مانند
نأجه : آرزو
واش : علف
وأن : بايد
وأخؤشتن : خشکيدن
ويئي : حشره
هأدأ : داد
هرته : هرکدام
هألنگ : قدم
هأندئه : باز هم
ته : يکی
هه : يک

لیله کو

ليله ڪو

پابنده توضيح: «ليله ڪو، شعر گيلڪي از محمود پابنده لنگرودي، ۱۳۴۷
به ياد همشهري و همزبانم، هادي بنده خدا لنگرودي
برای مردم گيلان، رنگهای رنگينکمان مفاهيم ويژه‌ای دارد. سبز بيشتر، نشانه سرسبزي و
فراواني برنج؛ زرد بيشتر، نشانه قحطی و ناتواني؛ سفيد بيشتر، نشانه بهبود ابريشوم؛ و قرمز
بيشتر، نشانه خونريزي و جنگ است. ليله ڪو، از اين باورداشت مردم مايه دارد.
ليله ڪو با صدای محمود پابنده لنگرودي، ۱۳۵۷» (اثره بشتوبين)

رؤزيگار باد ~ مؤسؤن هرچي بشؤن
سر و بؤن خاک ~ مؤسؤن هرچي بيؤن
پهلؤنؤنؤن ~ ڪمر بشڪه اُگه
الائيتي زمين-ه دشڪه اُگه
ليله ڪو سينه-ا سپريؤده و قام و پريساً
هاندئه خو جا سر ايساً
آسمؤن گؤرگؤر ~ جي
شؤرشؤر ~ وارؤن ~ جي
سل ~ جي، توفؤن ~ جي
برف ~ جي، بؤرؤن ~ جي
ليله ڪو مغز ~ وزنڱه نؤما جير
ليله ڪو ديم نؤبؤ پير
ليله ڪو! ليله ڪو!
او رؤزؤن نؤرؤز و نؤسال (۱) ڪي بؤنه
گاليشؤن ~ جؤن ~ جي سرما شؤنه
تي سر ~ برفي عرقچين-ه بئنه
بيج ~ بادي آته ڪو سينه-ا زئنه
گرم ~ آفتؤ هانه تي بال-ه گينه
بهار ~ باد هانه تي حال-ه گينه
سيا چاؤر زئنه چمخاله تي او توكلي و-ه
هانه شؤنه به سري پر زئنه تي شؤنه سر-ه

سڀا اُبرُون زار ۽ زارُون وارنن
 گيلمرڏون گاجيمه همره بيجار-ه ڪارنن
 تيته ڪونن شاغوزون
 بار اُبنن اغوزون
 وابونه بولبول ۽ چشمون خُو ۽ جي
 گينه خُو تشنگي-ته چشمه او ۽ جي
 سياتال دُو ڪونه، تونه شرم-ه
 ازمڪ، پورگوده سر، زنه خُو رنگي برم-ه
 بخالنه تي سينه سر ووده بهشت-ه روزيگار
 ليله ڪو! نا تا بيدنه، چوده بهشت-ه روزيگار!
 ليله ڪو! ليله ڪو! ناد ۽ او وقتون خوب ۽ خوش
 گرم ۽ روزون ڪي رسنه نوري بازارده بولوش
 لنگرود خاس ڪي خاواشون تي پيله دامون ۽ سر
 خُو عرق بوده سر-ه نا تي قشنگ ۽ رُون ۽ سر
 زلزله ان زاري گودن دارون ۽ جور
 شولوغودن مليجه ان گالي تيلمبارون ۽ جور
 گرم ۽ آفتو خُو تنوره-ا بلاگود
 پارنه گوسفندون ۽ گوش-ه شلاگود
 ڪي ڪلاهسل ۽ او بو آب ۽ داغ
 خوشڪابو، خوشڪ ۽ گرنگه (۲)، چابي باغ
 پيله پرون، پيله مارون-ه گوتن:
 «آخ! بيجارون آتيشتن، بستون»
 برزگر دوني چي ڪار گود ليله ڪو؟
 تا او گرما جي اما اون به سوتو
 شو نه جا سانه ديمه نيشت
 خُو پلا ۽ تاديگ-ه بيشت
 خُو چوپوق-ه داغاگود
 خُو دماغ-ه چاغاگود
 هفت ته بيسم الله گيت ۽ فاتيجه خوند
 بعد از اون هفت ته ڪل ۽ نؤم-ه دؤخوند (۳)

ايسڪاڻي غورغوره گود
 خويه، حق تسڪ ڏيل ٿي، باوشي موزموره گود:
 «ڏيل ڪه طاقت نڌاره، ڏيل نڀونه
 گيل ڪي ايمون نڌاره، گيل نڀونه»
 هڌفا چمنخاله درباڪول ڇي داد وڀيسا
 گيل ڀاد (۴) تامتوره زا تا خزري باد (۵) وڀيسا
 ڪول اما سر ڪوتنه دربالب-ه
 ريگ دراگود حق تن ڀ گرم ڀ تب-ه
 ڪل ڀ ووز (۶) زوزه ڪشون دربا جي اڀر-ه پرادا
 آسمون گور هوا را سر حق عراد-ه ا گرادا
 برق ڀ خنده جمعاڀو، جيم گود و ترڪس هڌفا
 رعد ڀ ناره تا ڪو راسسه ان-ه فترڪس هڌفا
 پوراڀو آسمون ڀ ڪاسه صبر
 دؤ گودن نيڀي هوا سر سيا اڀر
 بخالنه دؤ ڪادرن ماديونون
 نوروڀه، سبز ڀ بيجارگه ان ڀ ميون
 نصف ڀ اڀري ڀو بيجارون هاچي گور
 نيصف ڀ آفتو ڀو ڀولاغ عن ڀ تنور
 جاغله ان داد دگينن: «موقع ڀ وارش برسئه
 گرم ڀ روز وارش و آفتو، شال ڀ مار عروسي ٿه» (۷)
 گيره گود سير ڀ سيرابو سيا اڀري، ليله ڪو
 بهتر از هرڪه تو اي منظره ان-ه دئي، ليله ڪو
 او زمت ڪه نالمند
 رنگ و وارنگ و ٻولند
 طاق ڀ نوصرت زا تي او فرق ڀ ميون-ه ليله ڪو
 دربا تي قورب-ه نشون دا آسمون-ه ليله ڪو
 تو چي بي؟ تا ڪوره شوي؟
 تو چي دوست داشتني ڀوي
 تو چي با عشق و صفا ڀوي ليله ڪو
 تو چي انگوشتنما ڀوي، ليله ڪو

هرکي هر جا ايسابو حقو دس-ه زود
 نا حقو پيشوني ور-ه، ساهه ديمه گود
 خوب حقو چشمون-ه واگود
 نالمند-ه نيا گود
 ديهاتي، سبز-ه نشون دا خوبه گوت:
 «آخودا! شوکر، مي حاصل ته نسوت
 مي جي کار و حرکت
 تي جي خرو برکت
 اگه ايمسال دئه موقوفل ايموم-ه نگيرم
 پوشت دونا کئنه مي راست دس، ايمسال بميرم
 کل رمضون پالسال تا کي حقو کچ پيله-ا بيچئه
 حقو پلاپوچ دس-ه بته، حقو اسواب-ه فيچئه
 سند آقا خالکه سري-ئه بته چوش
 پوشو مشهد خوش خوش
 مي زناک ور نيه، موقول، آخودا
 مشت رمضون بوبو او کل، آخودا!»
 ديهاتي لاکو اما حقو سان دسمال-ه واگود
 نالمند سيفيد رنگ-ه زاغازا، نيا گود
 اون اسلک مچه ورجه نته خنده اما نيشت
 لاکو حقو مچجه-ا واليشت
 بشتوني نشتوني گوت: «آخ! دئه سبابختي شونه
 تازه نمزود دارون خونه ان جي سختي شونه
 کاس آقا کچ پيله ان-ه خال نادره شنگوله دئه
 نالمند سيفيدي، يعني ابورشوم گوله دئه
 کي بونه فوت دکونه حمومي حقو شاخي بوق-ه
 ديهات-ه چو دگنن کاس آقا حموم قوروقه
 کاس آقا اسب-ه سوار
 سر تا پا ترس و وقار
 مغريب دم کي هانه مي سر-ه نارنج بزنه
 اوخ خودا جون! مي ديل از شادي خانه غنج بزنه

مي عروسِي چي بۆنه؟! هفت رۆز ۋ هفت شۇ خۇدا جۇن!
 مۇ پىلا بۆنه تۇخۇردم، ھادي آفتۇ خۇدا جۇن!« (۸)
 مي عرقخۇر عمۇجۇن أم ويريسا
 أما ھيرره سر ايسا
 خۇ او اوردك باشي أنگۆشت-ه ويگيت
 خۇ چپ چشمۇن-ه گيت
 او زمت عن دوعائىن-ه مۇنس
 خۇبه چيزايي خۇنس
 به دفأ بۇ خيالي
 به دفأ حال به حالي
 خۇ سر-ه جير دگينئه گۆت بعد از اون:
 «نالمند خۇبه، آگه زردي نبۇن
 رۆزيگار كم گينه مردۇن دس-ه
 هرچي زردي بكشئه هرکي، بسه
 آخۇدا! سبز ۋ سيفيد-ه بدار و زرد-ه ببور
 مهربۇني مۇميائي بۇبۇ، نامرد-ه ببور»
 مۇ او وقتۇن كۆچيكأى بۇم ليله كۆ
 تازه بازارشۇريكأى بۇم ليله كۆ
 كۆچي أسسۇنه ور گاهي كۆلنگ بازي گۆديم
 أسئدعبدالله كنارى گاهي سنگ بازي گۆديم
 گاهي گۆنگۇنى ور كاغذھوايي رھادأم
 كاغذ-ه گردا گۆديم، چرخه جي قاصد سرادأم
 گاه گۆديم زاكۇن ھمرا سر ھيچچي لب گۆت
 گاهي سئد شمشيري نابو-ۋ دؤادأم با لۇت لۇت
 ولي هر رۆز پلا آتيش گۆدن مۇقع (۹) كي بۇ
 بدارئه مي جۇن خۇن او بۇ ۋ خاك-ه فورو شۇ
 لرز تۇ ما كشأشۇ، نۇبه گۆدم
 بازي جي، زيندگي جي، تۇبه گۆدم
 زرد آبي بۇم ۋ مي جۇن بخۇته
 مي سرن تا پا درۇن خۇن بسۇته

آخ! ڪي مق عاشق ٽ خون ٻوم او روزون
 بهتر از خون چيسه؟ مق عاشق ٽ اون ٻوم او روزون
 شب ٽ جموعاً كوچه اُسسونه کنار
 زڪنه خون پسادا اُسسونه خانم، آزادار (۱۰)
 خانم ٽ خون-ه گيتم
 مي سر و روقو دگيتم
 سال به سال، ڪول ڪول ٽ چارشمبه به در
 پرسم آتيش ٽ سر
 بل ٽ گرما جي سؤتم
 هاندئه با شادي گؤتم:
 «گرم ٽ بل! گرمي مي شين، سردي تي شين
 سؤرخ ٽ جيم! سؤرخي مي شين، زردي تي شين
 لرز ٽ تؤ روزي دؤ بار تؤدئنه ما
 هر گرش صد دفعه تا ڪوره مؤردن بنه ما
 دئه بمؤردم اي تل ٽ گنگنه جي
 دئه خجالت ڪشتم اي تنه جي»
 نالمند وقتي ڪه زا
 تنه پا-ا دريا فرأ
 همه رنگ-ه ديئه شأس
 هرڪي هر رنگي ڪي خأس
 او زمت آرزو گؤد
 خؤ ديل-ئه گؤفت و گؤ گؤد
 مق هاچي سؤرخ-ه نشؤن دام او زمت
 سر به درگاي ٽ خؤدا نام او زمت
 غر ٽ مق سؤرخ-ه ڪي خأس؟ جنگ-ه ڪي خأس؟
 غر ٽ مق زردي ڪي داشت؟ ننگ-ه ڪي خأس؟
 آخه سؤرخي يعني جنگ
 آخه زردي يعني ننگ
 آخه سؤرخي يعني سبزؤن بسؤجه
 يعني تي چشم ٽ جوؤو تي پؤر ٽ قاتيل بمؤجه

آخ، کي زاڪون به چه چيزايي خوشن
کوچيکن، تسڪ ڏيلن، چشم و گوشن
زاڪ چي دونهه كه چه ديوي ايسه جنگ
زاڪ چي دونهه كيسه دشمن، چيسه جنگ
ليله ڪو! ليله ڪو!

ليله ڪو ڪاشڪي او سالون نومابون

ڪاشڪي او گورسنه سالون نومابون

ڪاش مي مار ما نيچئه بي

تا او روزه نيدئه بي

اي خنازير بگيره جنگن ڪو حلقوم ڏله-ا

اي كه هرگيز نوخون نڪ ڪتره گرم ڪو پلا

اي كه هرڪس خانه تا مردوم ڪو فانتوس دميره

جاي ڪو جيم توها فترڪه ايشون ڪو گرم ڪله-ا

ليله ڪو، راستي چره بومب توادان؟

چره زاڪون ڪو زيون بسته-ا نه سولاخ دوادان؟

چره مارون ڪو ديل-ه خون دودن؟

چره پرون-ه عزادارودن؟

چره بالون پرادان؟

چره ايلجار سرادان؟

چره خون را دگينتن؟ آخه چره؟ آخه چره؟

چئه بڪوشتن؟ چي ويسين؟ مردوم ڪو مار و پسر-ه

وقتي كه ناد ابئتم جومعاروز ڪو گرم ڪو سر-ه

بومب اشوده هاچي مي ناعمق جيري دتر-ه

اون ڪو مو-و دشڪيننه تبريدار ڪو توك

عن ڪو بي اوزينا بوبو اون ڪو بوك

مي ديل اي سينه ميون تير ڪشنه

از غرض مي سر و جون تير ڪشنه

مو ڪي اي جور بستوجم

بسوته ديل بموجم

پس چه بۆگذاشته به اق پير ~ ننه ان
کي حق زا کون-ه هادان؟

پس چي بۆگذاشته به تازه عروسون
کي نيدئه بون اق روز ~ تلخ ~ موسون؟
پس چه بۆگذاشته به خاخور برارون؟
پس چي بۆگذاشته به پئرون به مارون؟

کي ايشون ~ دس ~ سر، چشمون ~ ور
زان ايشون ~ زن و زا کون چيک ~ پر
آخه بالي که تونه زا کون ~ بال-ه بگيره
چره زنجيل چاکونه؟

آخه مردی کي تونه مردوم ~ حال-ه بگيره
چره دوستاق واکونه؟

آخه مردی کي تونه مردوم ~ همرا بچوشه
چره خان مردوم ~ خون-ه فودوشه؟

آخه مردی که بتونه ماده گورگ-ه بدوشه
چره خان آدميزاد-ه بکوشه؟

آخه دازي کي تونه جنگل-ه آباداکونه
چره خان سر بيينه؟

آخه دستی که تونه اينسون-ه آزاداکونه
چره خان دوم بتينه؟

ليله کو! ليله کو!

دوره بد دوری بويو، زندگی بد طوري بويو
مهربوني بخالته خاک بويو، باد وپته بوشو

اق زمونه، امئه پئرون ~ زمونه، وگرس

مردوم ~ دين وگرس، مردوم ~ ايمون فگرس

نون الون قسمت ~ جونه همه جا

نون سواره، پلاخور دومبال ~ نونه همه جا

خنده دئه معنای ~ شادي-ئه ندانه

عشق مهمون ~ زيادي ئی اي روزون

هيشکه دئه طاقت ~ مهمون ~ زيادي-ئه ندانه

شۇ سىيى، گۇ سياتر
 رۇز رۇشن ايسسه از شۇ سياتر
 ايمسال خاش جۇجە، بىكى وپپس
 پارسال جۇجە-ا گۇنە جىنجىر جىس
 اشكنە گۇفە، بنفشە گۇلە دئە
 كۇلكافىس، بۇلبۇلە دئە
 وقتى شال چۇيۇن ورجە بخۇسە
 دۇمبە دئە تۇحفە تۇرش كۇنۇسە
 أسب مرجۇن خۇدش-ە داخل فىرۇزە دۇنە
 گر بۇز آۇ خا بۇخۇرە، شۇنە سرچشمە خۇنە
 كل شىبۇن دئە كمى از كر رمضۇن نۇكۇنە
 خر ئبە خاش فۇكۇنن
 سگ ئبە واش دۇكۇنن
 خر خانى كار بكۇنە
 نابۇ نۇشخار بكۇنە
 آخ! كى خر صنارە، سر صنارە ألۇن لىلە كۇ!
 واى! كە نار صنارە، مار صنارە ألۇن لىلە كۇ!
 لىلە كۇ! لىلە كۇ!

تۇ ۋ تۇ ھردۇ نە جا دۇنا بۇمأم
 تۇ ۋ تۇ ھردۇ نە جا سىپا بۇمأم
 مى حىساب با تى حىساب پاكە عزىز
 تى تن از سىنگە، مى شىن خاكە عزىز
 تا زمىن گردنە، تۇ سىپا ايساى
 تا زمان گردنە، تۇ دۇنا ايساى
 خاك-ە باد درىننە، نابۇدا كۇنە
 أمئە ھىمە أم رۇزىگار دۇدا كۇنە
 قىلە دار (۱۱) با ھمە قۇدرت مگە تى ورجە نكت؟
 مگە مىرزا كۇچىك نۇم ۋ نشۇنى فنكت؟
 مگە خلىش ۋ وۇجۇد گۇرأنۇبۇ؟
 مگە خلىش چراغ كۇرأنۇبۇ؟

نه رڙي هرڪس ۽ فائوس دمينه
 مرگ هانه، خلق ۽ گوليچاله-ا گينه
 ليله ڪو! ليله ڪو!
 آخ! نه وقتي مو اي دونا جي شونم
 پيسنم، پوچا پونم، خاڪا پونم
 جاغله ان هاندئه هائن، مردا پونن
 مي مٿسون گرما پونن، سردا پونن
 زيندگي-نه دوست ويگينن
 ڪس ڪس ۽ بال-ه گينن
 وقتي خو شهر ۽ بوشو مردومون-ه ناد اٻنن
 نيشينن، گرد ڪله اي زنن، امته حرف-ه زنن
 مو ڪي نسام ليله ڪو
 تو بگو، تو مي ديل ۽ درد-ه بگو:
 «آخ زاڪون! مردا پونن، مردون ۽ حال-ه بگيرين
 دس ڪي دانين، بڪته آدم ۽ بال-ه بگيرين
 مردوم-ه شادا ڪونين
 زيندگي-نه ننگ ۽ جي آزادا ڪونين»
 ليله ڪو! ليله ڪو!
 تو او دؤره گيل مردون-ه بگو
 ڪي مو هي مردوم ۽ امرا بموتم، زينده بؤيوم
 بستوم، شاعيرا بؤيم، «مامود پاننده» بؤيوم

تهران ۱۳۴۷

توضیحات:

۱. نۆرۆز و نۆسال: آیین سال نو؛ یکی دو ماه مانده به سال نو، «نوروزنوسال خوانها» به در خانه‌ها می‌آمدند و شعرهای نوروزی می‌خواندند و هدایایی از مردم می‌گرفتند
۲. گزنگه/آلت جنگی: پوست غلفتی کنده‌شده گاو را پرباد و خشک می‌کردند و در آن سنگ می‌ریختند و از کوهی غلتانند تا اسب دشمن رم کند. نوع دیگر «زنگرک» است که برای گریزاندن خوک از برنجزار استفاده می‌شود
۳. باور دارند که به هنگام کم‌آبی و خشکی، نام ۷ کچل را به بلته=دروازه روستایی بیاویزند، باران آید
۴. گیل باد: از انواع بادهای گیلان
۵. خزری: از انواع بادهای گیلان
۶. کل وؤز: از انواع بادهای گیلان
۷. اگر در هوای آفتابی باران بیارد، «شال مار عروسی‌ئه»/گرگ می‌زاید
۸. می‌گویند که در شب عروسی جوانی که زیاد ته‌دیگ پلو بخورد، باران می‌بارد
۹. پلا آتیش گۆدن مؤقع: حدود ساعت ۱۰ صبح
۱۰. از درخت آزاد، شیره‌ای شبیه خونابه بیرون می‌آید. درخت آزاد حیاط بقعه‌ها را «خانم» آن «آقا» می‌دانند!
۱۱. قبله‌دار: درخت قبله. بلندتر از همه درختان فراز ليله کوه بود

بئنه: می برد
 بؤی: می شدی
 بؤن: شدن
 بنته: گرفت، گرفته
 گیتن: گرفتن
 پارنه: پارینه، گوسفندِ دو موسم دیده
 پرسم: می پریدم
 پرسن: پریدن
 پلأبؤنه: ته دیگ پلو
 پلأخؤر: پلوخور (عائله)
 پقچ: پوک
 پیسنم: می پوسم
 پیسنسن: پوسیدن
 پئر: پدر
 پیله: بزرگ
 پیله آستؤنه: آستانه بزرگ، آستانه اشرفیه
 پیله پئر: پدر بزرگ
 پیله مآر: مادر بزرگ
 تا: ترا
 تامتوره زان: دم فرو بستن
 تبریزدار: درخت تبریزی
 ترکس: می ترکید
 ترکسن: ترکیدن
 تسک: کم عمق، ظرف تخت و کم عمق
 تسک دیل: کم جنبه
 تل: تلخ
 تنه: اندام، هیكل
 تؤدئنه: می تاباند، می پیچاند
 تورش ~ کؤنؤس: ازگیل ترش
 تۆک: نوک، قلّه
 تۆکلی: قلّه، بلندی
 تۆنه: می تواند
 تۆنسن: توانستن
 تۆنه: می تابد، می پیچد

تي: تو، آت
 تپته (تپتي): شكوفه
 جاغله ان: بجهها
 جي: از
 جير: پايين
 جير دگننه: به زير مي انداخت
 جيم: جرقه آتش
 جينجير ~ جيس: نوعي پرنده كوچك نظير فينچ
 جو: بالا
 چاكونه: بسازد، درست كند
 چرخه: قرقره خياطي
 چره: چرا؟
 چشمون ~ ور: پيش چشم
 چشم و گوشن: ساده دل و زودباورند
 چو دگنن: شايع كردن
 چي: چه
 چيك ~ پر زئن: جان دادن
 چوڊه (چاگوده): ساخته
 چوش: چاوش
 چيسه: چيست؟
 حمبوم: حمام
 خا: خواهد، بايد
 خاخور: خواهر
 خاش: استخوان
 خزري: نوعي باد
 خنازير: بيماري غده سلي
 خو: خود
 خو به: براي خود
 خوشن: شادند
 خون را دگنن: خون به راه انداختند=عامل خونريزي شدند
 خونس: مي خواند
 خونسن: خواندن
 خيلين: خيلها
 خان: بايد، خواهد

خانَه: می خواهد
خاَنی: باید
خوَنه: می خورد
دَه: دیگر
دا: می داد
دان: دادن
دار: درخت
داروَن: درختان
داز: داس
دوَنی: می دانی
دوَخوَند: صدا می زد
دوَخوَندن: صدا زدن
دراگوَد: بیرون می کرد
دربالب: ساحل دریا
دربئنه: در می بَرَد
دس ~ سر: روی دست
دشکینته: چسباند
دشکه: بچسبد
دگنن: انداختند، می انداختند
دگیتم: می مالیدم
دله: میانه-تو
دمیره: خفه و خاموش شود
دمینه: خفه می شود
دموردن: خفه شدن
دوَأدأم: می دواندیم
دوَأدان: دواندن
دوَكُونن: می ریزند
دو كُونه: می دود
دیم: چهره، صورت
دوَنه: می داند
دوَنسن: دانستن
دیئه شأس: می شد دید
دئی: می دیدی
دئن: دیدن

رسنه: می رسید
 زأ: می زد
 زأن: زدن
 زارؤ و زارؤن: گریان و نالان
 زاغازآن: مات و متحیر نگریستن
 زأک: بچه
 زردآبی: صفرایی
 زردی: کم خونی
 زکنه خون: خونابه
 زلزله: زنجره، سیرسیرک
 زمت: زمان
 زناک: زن، همسر
 زئتن: می زنند
 زئنه: می زند
 زأن: زدن
 سانه دیمه: سایه سار
 سل: آبگیر، مخزن آب ذخیره تابستانی برنجزار
 سؤتم: می سوختم
 سپاتال: پیچک گل شیپوری
 سان: چلووار
 شاغوز: شب خُسب، درخت گل ابریشم
 شؤنه به سری: هُدْهُد
 شؤم: از درختان جنگلی
 شؤ: می رفت
 شؤ: شب
 شؤنم: می روم
 شؤنه: می رود
 شؤن: رفتن
 شال: شغال
 فترکس: حمله می کرد
 فترکه: هجوم ببرد
 فترکسن: یورش بردن
 فرق: بالای سر
 فزأ: فرو کرد

فزان: فرو کردن
 فگرس: برگشت
 فنکت: محو نشد
 فکتن: محو شدن
 فوت دکونه: بدمد
 فؤدۆشه: بمکد
 فؤدۆشتن: مکیدن
 فؤکۆنن: می ریزند
 فیچئه: برچید
 کأرنن: می کارند
 کاس آقا: مرد چشم آبی
 کتره: کفگیر چوبی
 کئنه: می افتد
 کتن: افتادن
 کج پيله: پیله ابریشم
 کس کس: یکدیگر
 کشاشؤ: در آغوش گرفت
 کشنم: می کشم
 کل: کچل
 کله: اجاق
 کل وؤز: نوعی باد
 کۆنئه: می کوپید
 کۆچي أسسؤنه: بقعه کوچک
 کۆچيکأی: کوچولو موچولو
 کۆ راسسه: کجاها
 کۆره: کجا
 کۆلکافیس: پرنده ای نظیر سهره
 کۆل: تپه، برجستگی زمین
 کۆل کۆل چارشمبه: آیین چهارشنبه سوری
 کۆل: موج
 گاجمه: گاواهن
 گالي: نوعی گیاه برای پوشش بام خانه ها
 گالیش: کوهنشین دامدار
 گرادأ: می غلتاند

گردکله: گرد هم حلقه زدن
گوش: دفعه
گرم: سر: عصر روزهای گرم
گلوچاله: حلقوم
گؤ: گاو
گؤت: می گفت
گؤتم: می گفتم
گؤنه: می گوید
گؤتن: گفتن
گیت: می گرفت
گیلمردؤن: روستاییها
گینن: می گیرند
گینه: می گیرد
لاکو: دختر
لرز: تب مالاریا
ما: مرا
مار: مادر
مچه: لب
ملیجه: گنجشک
مؤرمؤره: زیر لبی سخن گفتن
مؤسؤن: مانند
مغریبدم: شامگاه
مغز: وزنگه: کاسه سر
مق: من
مؤنس: شبیه بود
می شین: از آن من
نا: می نهاد
نآن: نهادن
نمزؤد: نامزد
نؤکؤنه: نمی کند
نؤما: نیامد
نؤبؤ: نشد
نؤیه: تب
نیچئه بی: نزیاییده بود

نیدئەبۆن: نیدیدەبودند
نیشت: می‌نشست
نیشتن: می‌نشینند
نئیم: نیستم
نأم: می‌نهام
وارش (وارۆن): باران
وآرن: می‌بارند
وآرسن: باریدن
واکۆنه: باز کند
واگۆد: باز می‌کرد
وآلیشت: می‌لیسید
وآلیشتن: لیسیدن
ور: خنگ-کودن
ورجه (ور): کنار-پهلو
وسه: بس است
وگرس: برگشت
وگرسن: برگشتن
ول: دست‌چلفتی
ویته: برداشت
ویریسأ: برخاست
چی ویسین: برای چه
ویگیت: برمی‌داشت
ویگینن: برمی‌دارند
وؤده: باز کرده
هاچی: فقط-رایگان
هادی: بده
هادآن: دادن
هاندئه: باز هم
هانه (انه): می‌آید
نالمند: رنگینکمان
نته: یکی
نوها: دیو

نام جاها:

لنگرود: شهری بین لاهیجان و رودسر
لیله کوه: چشم‌انداز کوهستانی جنوب لنگرود و لیل/layl زندان جای سید حسین کیا، در جنوب لیله کوه قرار دارد. نگارنده در جنگ دوم از گذرگاه لیله کوه به لیل رفته‌است. رجوع به گیلان عبدالفتاح
آته کوه/عطا کوه=پته کوه: کوهی بلند در جنوب غربی لنگرود. سابقه تاریخی دارد (آهته کوه=کوه جدا و منفرد- گیلان سید ظهیر مرعشی)
چمخاله ساحل دریای لنگرود: چم=پیچ و خم، خاله=رود (رود پیچاپیچ)
بازارده: دهی در غرب کی کلایه=کیا کلایه، آبادی‌ای در شرق لنگرود
کوچی آستانه، آسید عبدالله، گنگانی: از محله‌های لنگرود

پبله پاننده لنگرودی بقیه آثار:

- گل عصیان (مجموعه شعر فارسی)-۱۳۳۶
- مثلها و اصطلاحات گیل و دیلم-انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۲ (چاپ دوم با افزوده‌ها و با عنوان مثلها و اصطلاحات گیلان-انتشارات سروش، ۱۳۷۵)
- آینها و باورداشتهای گیل و دیلم-انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۵
- قیام غریب‌شاه گیلانی (دوره صفویه)-انتشارات سحر، ۱۳۵۷
- پل خشتی لنگرود (خشته پل)-۱۳۵۸
- فرهنگ گیل و دیلم (گزیده ششمین دوره کتاب سال ایران)-انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۷
- دکتر حشمت جنگلی-انتشارات شعله اندیشه، ۱۳۶۸
- خونینه‌های تاریخ دارالمرز (گیلان و مازندران)-نشر گیلکان، ۱۳۷۰
- گردآوری و برگردان شعرهای گیلکی افراشته-نشر گیلکان، ۱۳۷۴
- گیلوا (مجموعه اشعار)-انتشارات آتنا، ۱۳۸۴
- گیلان در شعر شاعران ایران-نشر گیلکان، ۱۳۹۱
- مجموعه مقالات گیلانشناسی

